

Geografia 8

Przypominam o kartach pracy z ostatniego tematu. Niektórzy zapomnieli mi ich przesać i mają w dzienniku BZ czyli Brak Zadania.

Czekam też na prezentację o Ameryce, bo kilku uczniów jej nie przesało.

UWAGA! Za tydzień na przyszłej lekcji napiszecie kartkówkę z trzech ostatnich lekcji, tzn. z dzisiejszego tematu i dwóch ostatnich. Kończymy dzisiaj dział i postanowiłam, że zamiast sprawdzianu będzie tylko kartkówka na Teams. Proszę przygotować się do kartkówki z podręcznika str. 110-127.

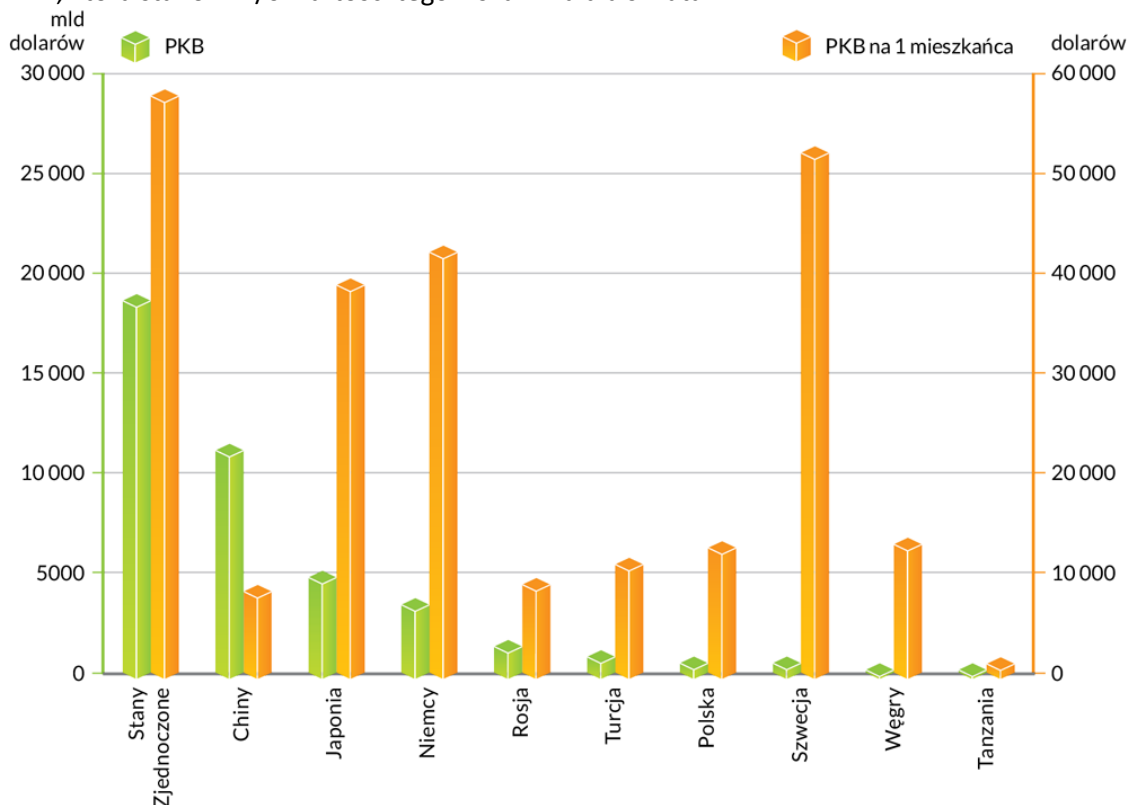
Cel: scharakteryzowanie gospodarki Stanów Zjednoczonych i ukazanie dominującej roli tego kraju na świecie;

NaCoBeZu:

- uczeń zna pojęcie: technopolia oraz jej przykład – Dolinę Krzemową;
- uczeń zna elementy środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych wpływające na specyfikę tego kraju;
- uczeń rozumie wpływ wielkich koncernów na gospodarkę Stanów Zjednoczonych i świata;
- uczeń rozumie przyczyny marnowania żywności w Stanach Zjednoczonych

Temat: Potęga gospodarcza świata – Stany Zjednoczone.

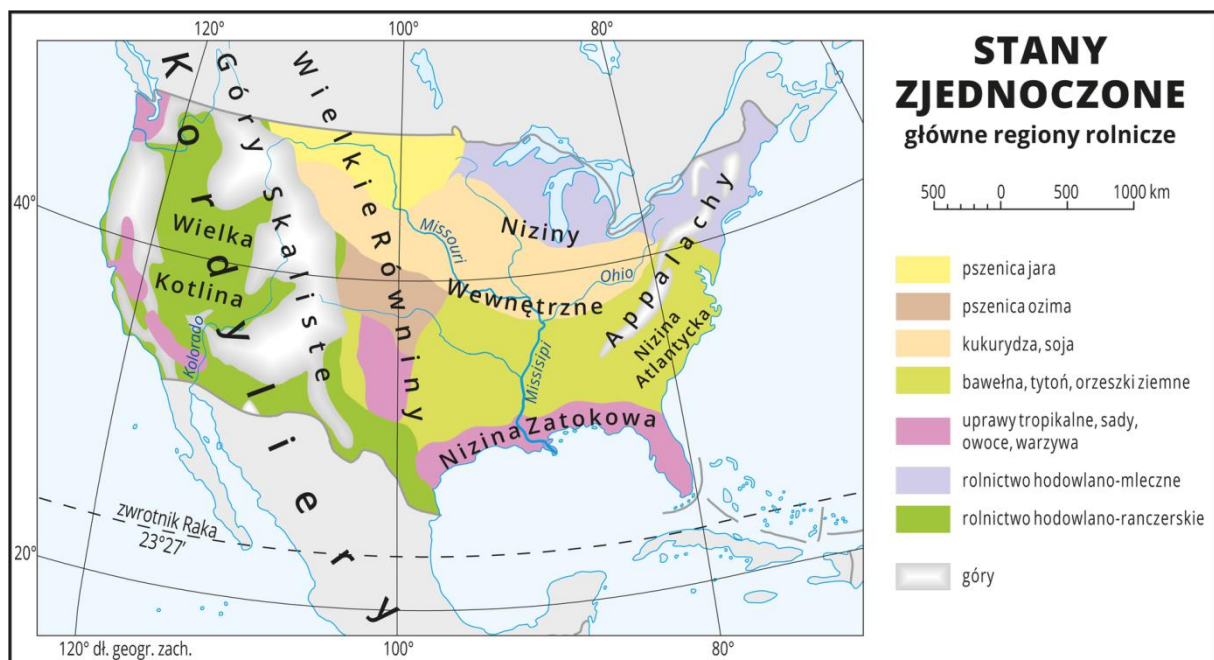
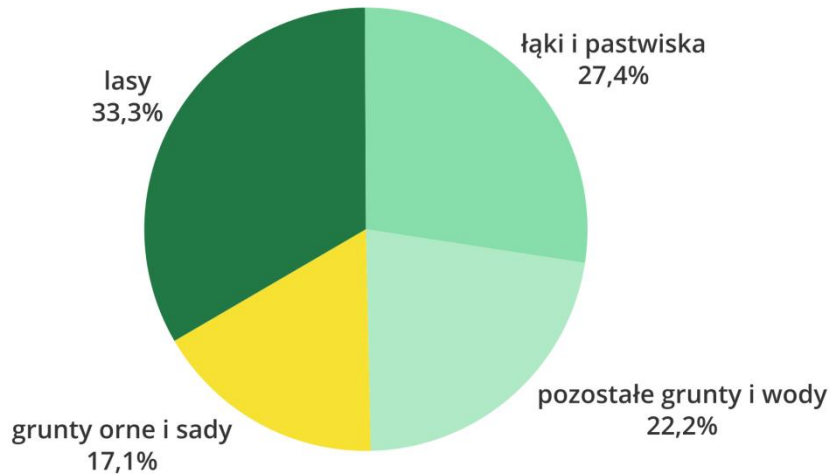
Stany Zjednoczone (USA) są uznawane za światowe mocarstwo. Od wielu lat gospodarka Stanów Zjednoczonych jest zaliczana do najlepiej rozwiniętych na świecie. Świadczy o tym choćby wartość PKB, która stanowi 1/6 wartości tego wskaźnika dla świata.

Porównanie wartości PKB oraz PKB na 1 mieszkańca Stanów Zjednoczonych i wybranych państw w 2016 r.

Stany Zjednoczone są jednym z największych **producentów żywności** na świecie i jej głównym eksporterem. Warunki naturalne sprzyjają wykorzystaniu do celów **rolniczych** blisko 45% powierzchni tego wielkiego państwa.

USA - użytkowanie ziemi

Najważniejszymi **cechami rolnictwa USA** są:

- strefowość upraw i związany z tym sposób rolniczego gospodarowania;
- towarowość rolnictwa, tj. produkcja na sprzedaż na rynek wewnętrzny i na eksport;
- wysoki stopień mechanizacji rolnictwa (w rolnictwie pracuje tylko 1,6% ludności aktywnej zawodowo);
- dominacja dużych gospodarstw rolnych (farm) o średniej powierzchni ok. 200 ha;
- wysokie plony z jednego hektara, np. kukurydzy 99,7 dt/ha (dla porównania – we Francji 81,4, a w Polsce 65,8);

- oddziaływanie państwa na wielkość produkcji rolnej w zależności od światowych cen i zapotrzebowania na produkty rolne;
- wprowadzenie nowoczesnych metod produkcji rolnej: nawożenia, melioracji, ochrony roślin, rolnictwa ekologicznego.

Strefy upraw w Stanach Zjednoczonych

W Stanach Zjednoczonych uprawia się większość roślin charakterystycznych dla stref zwrotnikowej, podzwrotnikowej i umiarkowanej.

Produkty rolne	Miejsce na świecie	Udział w produkcji światowej [w %]
Pszemica	4	8,4
Owies	6	4,1
Kukurydza	1	36,3
Sorgo	1	19,1
Soja	1	35,0
Fasola	4	4,7
Ziemniaki	5	5,3
Buraki cukrowe	3	12,1
Orzeszki ziemne	4	5,9
Pomarańcze	4	7,0
Grejfruty	2	8,0
Winogrona	3	9,2
Bawełna	3	15,4
Pomidory	3	7,4
Cebula	4	3,3
Chmiel	2	27,9
Tytoń	4	4,3

Udział Stanów Zjednoczonych w produkcji wybranych roślin uprawnych (2016 r.)
Źródło: <http://faostat3.fao.org>

Pas pszeniczny

Pas pszeniczny (ang. Wheat Belt¹), z dominującymi glebami kasztanowymi i czarnoziemami, to główny region uprawy pszenicy. Hoduje się tu ponadto jęczmień, len i słoneczniki

Pas kukurydziany

Pas kukurydziany (ang. Corn Belt²), na którym występują głównie czarnoziemy i gleby brunatne, jest przede wszystkim obszarem upraw kukurydzy

Pas bawełniany

Pas bawełniany (ang. Cotton Belt³) to głównie gleby brązowe, czerwonozemi oraz mady w dolinach Missisipi i Missouri. Słynie z uprawy bawełny, a także ryżu, trzciny cukrowej i drzew owocowych

Region sadów i winnic

W regionie sadów i winnic (w Kalifornii) przeważają burozemi i gleby szarobrzazowe, które ze względu na suchy klimat często wymagają nawadniania. Uprawia się tam brzoskwinie, figi, migdały i oliwki oraz winorośli

Plantacje owoców podzwrotnikowych

Plantacje owoców cytrusowych (na Florydzie) zaspatają rynek w pomarańcze i grejfruty w sezonie letnim. W okresie zimowym na wydzielonych częściach tych plantacji uprawia się warzywa (np. pomidory, paprykę)

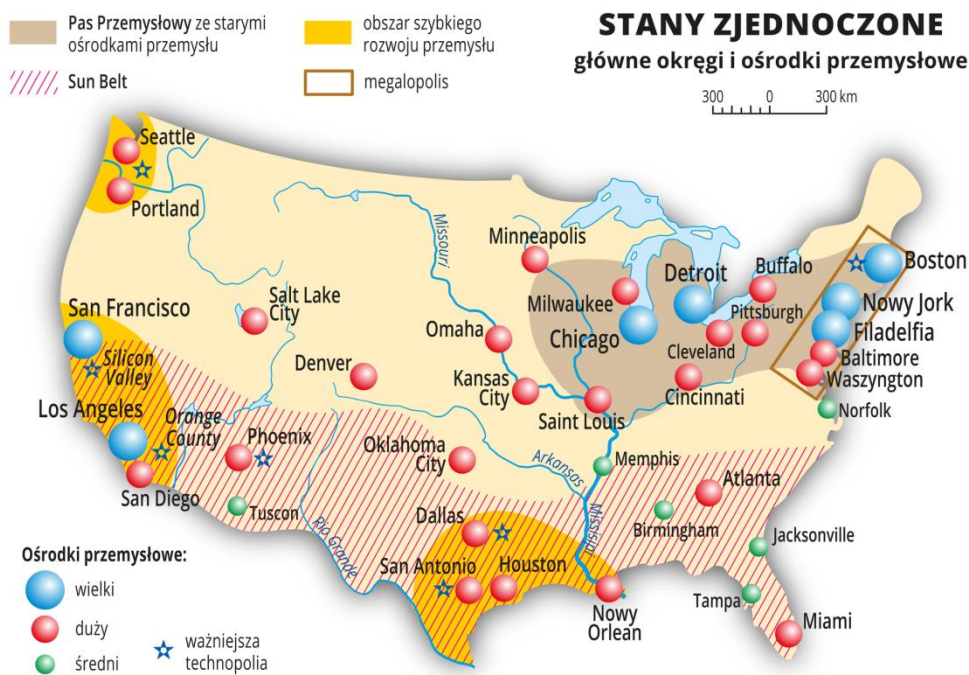
¹ czytaj: lit belt; ² czytaj: kom belt; ³ czytaj: koton belt

W USA występują bogate złoża surowców mineralnych, jednak nie wszystkie z nich się eksploatuje. Wynika to z chęci zachowania rezerw strategicznych na wypadek kryzysu światowego lub ze zbyt wysokich kosztów ich wydobywania. Największe znaczenie ma pozyskiwanie gazu ziemnego i ropy naftowej, których duże ilości pozyskuje się z łupków bitumicznych. W ostatnich latach produkcja przemysłu przetwórczego została ograniczona ze względu na napływ tańszych towarów z zagranicy – głównie z Azji.

Przemysł w Stanach Zjednoczonych jest rozmieszczony nierównomiernie. Najsilniej uprzemysłowionym obszarem jest tzw. **Pas Przemysłowy** leżący na północnym wschodzie kraju. Ciągnie się on od wybrzeża Oceanu Atlantyckiego na południe od Wielkich Jezior. Na tym obszarze występuje ogromna koncentracja okręgów i ośrodków przemysłowych. Przeważa w nich przemysł metalurgiczny, elektromaszynowy i chemiczny. Na zachodnim wybrzeżu od połowy lat 60. XX wieku powstawały ośrodki, w których naukowcy współpracowali z przedstawicielami przemysłu i poszukiwali innowacji technologicznych. Najsilniej rozwinęły się ośrodki w tzw. **Dolinie Krzemowej (Silicon Valley)** leżącej na południe od San Francisco. W 1963 roku utworzono tu pierwszą na świecie **technopolię**. W ośrodkach tych połączono naukowe zaplecze, wsparcie rządowe i prywatny kapitał, by innowacje technologiczne wdrażać do produkcji przemysłowej. **W Dolinie Krzemowej rozwija się przemysł farmaceutyczny oraz produkcja układów scalonych i komputerów.** W stosunkowo krótkim czasie w pobliżu innych miast amerykańskich również powstały technopolie.

Obszarem, na którym zachodzą bardzo duże zmiany, jest pas terenu USA leżący na południe od równoleżnika 37°N. Obszar ten, nazwany **Sun Belt** (Pas Słońca), posiada dogodne warunki środowiska przyrodniczego i stał się terenem wielkich migracji do miast. W Sun Belt rozwinęły się gałęzie gospodarki wykorzystujące lokalne zasoby naturalne, np. surowce mineralne (ropę naftową i gaz ziemny), sprzyjające warunki klimatyczno-glebowe, walory turystyczne. Rozwinął się więc nowoczesny przemysł chemiczny, atomowy, zbrojeniowy, a także przemysł spożywczy przetwarzający półprodukty i surowce rolne. Duży dochód przynosi też turystyka bazująca na licznych atrakcjach tego regionu, jak Wielki Kanion, Las Vegas, Floryda, Disneyland, Hollywood.

Niepokojąca siła gigantów. Na rynku amerykańskim przeważają duże koncerny i przedsiębiorstwa, które są nawet w stanie wpływać na działania swojego rządu, a także na politykę innych państw. Przedstawiciele firm skłaniają niekiedy ich władze – przekupstwem lub groźbą wycofania się z inwestycji – do wydawania koncesji na eksploatację surowców po zaniżonych cenach itp. Prowadzi to do bogacenia się koncernów, ale pogłębiają się dysproporcje gospodarcze między bogatymi Stanami Zjednoczonymi a krajami rozwijającymi się. Działania wielkich firm i bogaczy, którzy wpływają na rząd, skutkują często ubożeniem amerykańskiego społeczeństwa, a nawet spowolnieniem wzrostu gospodarczego państwa. Obniżenie podatków dla najbogatszych doprowadziło do znacznego wzrostu płac dyrektorów i prezesów. Kiedyś dyrektor generalny dużej firmy zarabiał 30 razy więcej od szeregowego pracownika, obecnie otrzymuje już 250 razy więcej. Na szczęście w USA można też znaleźć małe firmy, w których pracownicy najniższego szczebla zasiadają w zarządzie lub zarabiają niewiele mniej niż ich prezesi. Choć media przedstawiają obraz Stanów Zjednoczonych jako kraju bogatych i szczęśliwych obywateli, od połowy lat 90. XX w. przeciętne dochody większości społeczeństwa spadają, a średnia długość życia kobiet w tym kraju należy do najniższych wśród państw wysoko rozwiniętych.

Ponieważ funkcjonowanie tak dużego państwa zależy m.in. od **sprawnego transportu**, sieć połączeń komunikacyjnych w Stanach Zjednoczonych należy do najlepiej zorganizowanych na świecie. Mają najdłuższą sieć autostrad.

Znaczącym problemem Stanów Zjednoczonych, podobnie jak w wielu krajach wysoko rozwiniętych, jest marnotrawstwo żywności. Każdego dnia wyrzuca się tam i niszczy ok. 60 mln ton artykułów spożywczych. Jeśli dodać do tego niespełniające restrykcyjnych norm, porzucone i gnijące na polach warzywa i owoce, może to być nawet 50% produkcji przemysłu spożywczego. Żle wyglądających owoców nikt nie chce – ani dystrybutor, ani sieć sklepowa. Prowadzi to do **gigantycznego marnotrawstwa**.

Stany Zjednoczone mają ogromny wpływ na społeczeństwa całego globu. Od połowy XX w. nasilił się proces polegający na rozpowszechnianiu się na świecie amerykańskich wzorców kulturowych, tradycji, wartości, zachowań i obyczajów, zwany **amerykanizacją**.

Notatka do zeszytu:

- 1. W rolnictwie dominują duże gospodarstwa rolne o charakterze towarowym.**
- 2. Bogate złoża surowców mineralnych, których się nie eksploatuje.**
- 3. Przemysł (technopolia)**
 - energetyczny
 - elektroniczny
 - chemiczny
 - lotniczy
 - papierniczy
 - spożywczy
 - precyzyjny
 - optyczny
 - kosmiczny
- 4. W kraju wytwarza się znaczne nadwyżki żywności, której część jest marnowana.**
- 5. Amerykanizacja polega na rozpowszechnianiu się na świecie amerykańskich wzorców kulturowych, tradycji, wartości, zachowań i obyczajów.**

Pamiętajcie, za tydzień kartkówka na Teams z 3 lekcji : „Rdzenni mieszkańcy Ameryki”, „Wielkie miasta półkuli zachodniej”, „Potęga gospodarcza świata- Stany Zjednoczone”. Proszę przygotować się z podręcznika str. 110-127 i zwrócić uwagę na notatkę z dzisiejszej lekcji.

Pozdrawiam
Iza Wróblewska